

la formiga

animallibres

La predicció del mussol

Anna Genover i Mas

Il·lustracions de Quim Torres

L'avi Jaume

Quan aquell llenyataire em va aturar amb el braç davant dels morros, vaig saber que la vida al campament seria abrupta.

—Cau arbreee! —va cridar un dels llenyataires allargant la e final.

D'altres veus es van ajuntar per avisar del que estava a punt de passar, però totes van emmudir amb l'estrèpit d'un tronc de més de cent anys en caiguda horitzontal. La tala havia estat sorollosa, no pas pels cops de destrat, un darrere l'altre, ni per fer servir un xerrac de bosc per separar el tronc de les arrels, sinó per la serra mecànica que es va utilitzar. Més ràpid seria el procés següent: tallar branques i deixar el tronc polit per carregar-lo en un camió de mides impressionants. És a dir, res a veure amb el que

jo havia viscut amb les pel·lícules d'aventures. I allà mateix, aturat per aquell braç de quadres vermells i blancs amb pudor de suor, em vaig preguntar si havia fet bé d'anar-me'n amb en Samuel, l'indi llenyataire. No feia ni cinc dies estàvem a Los Angeles veient un partit dels Lakers. Què dimonis feia en aquell bosc d'Oregon? Què pretenia descobrir en aquell campament de llenyataires d'Opal Creek Forest?

Tot va començar quan vaig tornar del meu viatge a Àfrica. Al cap de dos dies d'haver arribat a Girona vaig reprendre les classes a l'insti i també els dinars setmanals a casa de l'avi Jaume. A diferència dels avis tradicionals, ell no és gens parlador, però sí que té la memòria a can PISTRAUS com la majoria d'avis. No recorda mai res. Clar que en això és pastat al meu pare. Deu ser un tret hereditari. Però no em vull desviar del tema. Deia que quan vaig tornar d'Àfrica vaig descobrir un nou avi. Aplicar la saviesa massai («qui escolta les persones grans serà savi i fort, qui no ignorant i feble») em va atorgar un avi narrador d'històries d'abans, de tan abans que es remuntaven al segle XIX. I de totes elles la que més em va intrigar va ser la del seu rebesavi, que amb només 16 anys va anar a l'oest americà.

—Corria l'any 1857 quan es va comprar un cavall, una mula i dues pistoles —va començar a explicar

l'avi—. Per anar-hi va necessitar quasi mig any. No pas com tu, que en poques hores vas creuar la línia de l'Equador. Però, explica'm: què és el que més et va agradar de Kenya?

A l'avi, això de viatjar, sempre li ha agradat. Ha estat a Sud-amèrica, Europa i l'Orient Mitjà. Fins i tot em va confessar que si no hagués estat per la iaia Maria, «que en pau descansi», hauria acceptat una oferta de treball a Líbia. Ell segueix amb ganes de conèixer altres costums, altres cultures i d'altres sabors, però amb el diagnòstic de càncer de fa un parell d'anys, ja no volta. Per això a tothom que torna d'un viatge l'ànima perquè li narri les sensacions del lloc visitat. Ell tanca els ulls, respira amb profunditat i quan esbossa un somriure és que s'hi ha traslladat mentalment.

La setmana següent vaig iniciar jo el torn de preguntes, perquè estava molt encuriós per les aventures del seu rebesavi.

—De veritat va estar a l'oest llunyà i salvatge? Al de les pel·lícules?

—Oi tant que sí! Just a l'època més salvatge de la recerca d'or. En Xicu Menut —va començar a explicar l'avi assegut al seu sofà, tot prenent una infusió de gingebre i llimona— va sortir del port de Sant Feliu de Guíxols amb destinació Cartagena, on va embarcar a

la goleta *El Intrépido* amb rumb al Carib. Van atracar durant un mes a l'Isla de la Juventud, una petita illa al sud-oest de Cuba que, per cert, la seva capital es diu Nueva Gerona en honor al Capità General de Cuba, Dionisio Vives... Per què van atracar allà en comptes de la gran illa de Cuba? Ni idea. La qüestió és que s'hi van estar un mes abans no van desplegar veles per arribar finalment a Panamà, que en aquell temps era part de Colòmbia. El rebesavi va tardar una setmana a travessar l'istme i va necessitar dos dies més per embarcar de nou amb rumb a San Francisco. Un cop allà es va apuntar a la primera caravana que va trobar per arribar a Yreka, on hi havia l'or.

L'avi havia agafat la directa i només parava per fer glops de la infusió que s'anava refredant damunt la tauleta de vidre, just davant del seu sofà. Una infusió que la tia Úr deia que li anava molt bé per remineralitzar el cos i minimitzar els efectes de la quimio. Devia ser tot molt sa, però feia una mala pinta i una pudor que mortificava l'avi.

—Quan en Xicu Menut va arribar a Yreka, es va trobar un llogaret farcit de vici i gentussa de baixa estofa. Bé, res que no s'esperés. Però ell era molt intel·ligent i va fugir d'allà ben aviat. Fora del nucli urbà va fer-se amic dels veritables propietaris d'aquella terra, els indígenes. Va aprendre la seva llengua i va viure amb els klamath. Fins i tot es va enamorar i se'n va anar a viure amb la Tcut, que vol

dir 'esperit d'esquirol', en una tenda a la vora del riu Sacramento. Es va passar un any aprenent a viure al bosc, a posar trampes, a pescar i evidentment a garbellar els corrents d'aigua buscant or. El filó el van trobar inesperadament a la mateixa sorra i per seguretat ho van mantenir en secret, fins a omplir un bon cofre. L'hora de la partida havia arribat, però llavors tot es va precipitar.

L'avi va fer un incís per tornar a beure de la infusió, que ja no fumejava gens, i també per comprovar si seguia escoltant.

—L'Úrsula em fa beure unes coses... Està ben gelat això! Per on anava?

—Que tot es va precipitar.

—Ah, sí. En Xicu i la Tcut van discutir la millor manera de transportar el cofre d'or i van optar per la via més segura, agafar la canoa i baixar pel riu. Tanmateix al tercer dia, en aturar-se per descansar, un grup de proscrits els van assaltar. Tots dos es van defensar, ell amb revòlvers i ella amb una escopeta. Malauradament la Tcut va caure morta i en Xicu desesperat va llençar el cofre al riu per salvar-se. Els proscrits van deixar les armes i es van llançar al riu per recuperar l'or. En Xicu va aprofitar per escapar-se.

—I no va lluitar per recuperar l'or?

—Què volies? Que s'enfrontés a un grup de set animals tot sol? Per sort va preferir salvar-se i ara jo

te'n puc explicar la història! Bé, doncs, en Xicu va errar pel bosc un parell de dies, sense menjar, esperant la nit de lluna nova. Aleshores va tornar on hi havia el cos sense vida de la Tcut, es va ajupir al seu costat i li va dir: «Tenies raó, estimada, el camí és ple d'obstacles. Hauré de tornar a casa sense tu, però tres de les llavors viuran sempre més amb mi...». T'he dit que la Tcut estava embarassada?

—No!

—Doncs sí! Per això va guardar tres llavors d'or que representaven la família que mai més tindria.

—I d'on les va agafar? No els havien robat tot l'or els proscrits?

—Sí i no. La Tcut, preveient un atac, es va cosir sota el vestit, entre mànigues, faldilla i cintura, unes bosses farcides de llavors. Ella portava damunt seu la meitat del botí, l'altra quarta part la portava en Xicu a les botes i al cinturó, la resta al cofre que van robar.

—Era llesta la Tcut...

—Astuta com una guineu! Així doncs, el meu rebesavi va tornar amb prou diners per comprar un mas, bones terres de conreu i animals. Anys després es va tornar a casar i va tenir set criatures. Poc abans de morir va llegar aquesta història i les tres llavors d'or al més gran dels seus nets, el meu avi.

L'avi Jaume em va mirar fixament als ulls, es va posar la mà a la butxaca i, en treure-la, vaig veure les famoses tres llavors d'or. Va tancar la mà de nou.

—El meu rebesavi les va donar al seu net, el meu avi, i ara em toca a mi passar aquest llegat. Tu apuntes a ser un gran explorador com ell, però la teva cosina també. Això vol dir que és a les teves mans aconseguir-les.

Allò em va picar i vaig acceptar el repte, però tres anys després el repte va quedar en segon terme. Ja tenia 15 anys i començava a despuntar en la meua carrera de jugador de bàsquet. No volia perdre ni un dia d'entrenament, i menys un partit contra el Barça. Allò era molt més important que aconseguir les llavors d'or de l'avi. Tanmateix, un accident va canviar el meu desig. Em vaig trencar el canell —una fractura «de canya verda», en termes mèdics— i havia d'estar un mes i mig de baixa. I ni les obligades sessions de físio van ser un impediment perquè la tia Úrsula s'apropiés de dues de les sis setmanes que tenia de baixa per «obligar-me» a viatjar fins a Los Angeles, EUA.

—Agafeu, millor, els darrers quinze dies per assegurar-nos-en —va demanar la mare, que, còmplice ella, ho va permetre.

Per sort, el viatge de quinze dies es va escurçar per «motius d'agenda» de l'Úr. Havia de lliurar la novel·la a l'editorial abans de Nadal perquè sortís per Sant Jordi.

Total, que el dia D va arribar i em vaig presentar a casa les ties a Barcelona, amb el braç enguixat

i carregat amb la motxilla. Tenien les maletes al rebedor i els mapes de la ruta desplegats al menjador. L'Úr és una apassionada dels mapes i la Virgínia del dibuix. De la combinació en va sortir un mapa personalitzat de la ruta que faríem, i en veure aquella meravella em van quedar ulls de mussol. L'Úr va

aprofitar per explicar punt per punt la ruta sobre el mapa. Era un itinerari molt aproximat al que va fer en Xicu Menut. I en aquell instant vaig tornar a obrir el passaport a l'aventura.

El seu entusiasme em va contagiar i sense adonar-me'n vaig resseguir amb el dit el traçat per sobre el mapa. Però quan l'aventura havia envaït el meu imaginari, el so del timbre em va tornar a terra i va anunciar una desgràcia que capgiraria les nostres vides.

Un telegrama? Encara existeixen?

Anunciava la mort de la Matahina, l'amiga de l'ànima de la Virgínia. Estava desencaixada, tremolosa, a punt de desmaiar-se.

—Seu! —li va ordenar l'Úr—. Com ha passat?

La Virgínia només negava amb el cap sense dir res. Ella, que mai plora, va deixar que una llàgrima rodolés galta avall.

—Per què no els truques? —va suggerir l'Úr acostant-li el telèfon.

—No podré anar al seu enterrament —va somiquejar sense fer cas a ningú.

—Per poc que sortim d'hora, pot ser... —vaig intervenir.

—Viuen a l'illa de Huahine, a la Polinèsia Francesa!

Em vaig quedar mut. Aleshores la tia Úr me'n va explicar la història mentre acaronava l'espatlla de la Virgínia. En poc més de cinc minuts va resumir una amistat de més de vint anys amb una criadora de perles dels mars del sud.

—És la meva germana, encara que no sigui de sang, és la meva germana petita estimada. No em puc creure que sigui morta. —Va tornar a plorar desconsolada.

—Parla en present, no passa res. Ella encara és amb nosaltres —va dir l'Úr.

—El primer cop que vaig anar-la a visitar, ara fa deu anys, m'hi vaig quedar un any. I com a tribut a l'amistat que compartíem, la Matahina em va

canviar el nom pel de Poehina, que vol dir 'la perla més preuada'. Allò i el fet de viure a la granja de perles va permetre la meua introducció a la comunitat maohi. I no es va fer estrany que una estrangera que vivia a milers de quilòmetres lluny aconseguís el prestigiós títol de padrina.

—I si demà enllaces amb un vol a Papeete? Nosaltres t'esperarem a Califòrnia.

—No ho entens, oi? Soc la padrina de l'Aroha, una nena maohi, orfe de pare i mare. No deus esperar que vingui sola, oi? Vindré amb ella!

—Coom? —va exclamar l'Úr allargant la o fins a l'infinit—. Poc que me n'havies parlat mai de l'Aroha.

—Doncs ara ja ho saps. I com a padrina tinc el deure d'educar-la i criar-la. Me n'haig de fer càrrec fins que sigui major d'edat i pugui decidir on vol viure.

La Virgínia es va aixecar del sofà i se'n va anar a l'habitació.

Vaig veure la cara desencaixada de l'Úr i de seguida la veueta em va dir que aquell viatge tan esperat per les ties portava malastrugança. El meu canell enguixat, la mort de l'amiga i l'aparició d'una nova estrella al firmament, tot eren mals averanys. Tanmateix l'Úr, engegada per la tossuderia, no ho veia així i va voler tirar endavant l'exploració per Califòrnia. Va començar a dir que la vida són obstacles que es poden anar superant i que ens adaptariem a les noves circumstàncies.

—Variarem la ruta, si cal, però res d'anul·lar-ho perquè fa massa anys que el viatge està pendent i no vull acabar-lo fent en cadira de rodes!

La Virgínia va trucar a la Polinèsia. No va parlar amb la tal Aroha, sinó amb un oncle, i tots dos van estar plorant per telèfon. Van acordar que l'Aroha ens acompanyaria al viatge i, si s'adaptava a nosaltres, vindria a Barcelona; si no, la Virgínia hauria d'estar-se un temps a Huahine, abans de traslladar-se amb l'Aroha a Barcelona.

—Ho veus? Tot anirà bé. A més, en Rishi ens ajudarà amb la seva adaptació. Oi que sí, Rishi? De ben segur que volarem cap a Barcelona, els quatre. Ja ho veuràs. S'ha de ser positiu!

El positivisme de l'Úr és, si més no, categòric. Ni la Virgínia ni jo teníem clar que aquella nena, en una setmana, s'adaptés a nosaltres i acceptés venir viure a Barcelona, després d'haver perdut la seva mare sobtadament. Però tot i així vam seguir-la. El seu optimisme i la seva alegria ens hipnotitzaven com si es tractessin de la música del flautista d'Hamelín. És clar que si hagués tingut la més mínima idea de com i quant l'aparició de la tal Aroha arribaria a variar el meu destí, segurament m'hauria plantat allà mateix i no hauria volat a un atzar incert, farcit d'incidències.